

Sygn. akt I ACa 912/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jolanta Terlecka
Sędziowie:	SA Zbigniew Grzywaczewski SA Ewa Lauber-Drzazga (spr.)
Protokolant	stażysta Sylwia Szymańska

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2015 r. w Lublinie na rozprawie sprawy

z powództwa J. G.

przeciwko W. G.

o zachówek

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 16 września 2014r., sygn. akt I C 257/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I i III w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od powoda J. G. na rzecz pozwanego W. G. kwotę 12.870 (dwanaście tysięcy osiemset siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów procesu;

II. zasądza od powoda J. G. na rzecz pozwanego W. G. kwotę 2.904 (dwa tysiące dziewięćset cztery) złote tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 912/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 września 2014r. Sąd Okręgowy w Siedlcach zasądził od pozwanego W. G. na rzecz powoda J. G. kwotę 22.066zł z ustawowymi odsetkami od 16 września 2014r. i orzekł o kosztach procesu.

Wyrok Sądu Okręgowego został oparty na następujących ustaleniach:

W. G. i J. G. są jedynymi synami P. G.. P. G., który zmarł 26 listopada 2006 roku, pozostawił testament w którym do całości spadku powołał syna W. G..

W latach 1980 o 1981 J. G. i jego żona otrzymali od rodziców - P. G. i K. G. – książeczkę mieszkaniową z wkładem w wysokości 34.000zł, książeczkę systematycznego oszczędzania z wkładem w wysokości 30.000zł, kwotę 15.000zł

na przedpłatę na zakup samochodu F. (...). Ponadto w roku 1999 otrzymali od rodziców książeczkę oszczędnościową terminową z wkładem w wysokości 26.095zł oraz kwotę 4.000zł.

Umową darowizny z 22 marca 1995r. P. G. i K. G. darowali W. G. i jego żonie B. G. (1) udział wynoszący 1/3 w prawie użytkowania wieczystego działki położonej w S. przy ul. (...) oraz prawie własności znajdującego się na tej działce budynku mieszkalnego o powierzchni 85mkw wybudowanego w 1962r. i wartości 38.250zł,

W domu mieszkali darczyńcy oraz pozwany ze swoją rodziną. W. G. rozpoczął rozbudowę domu i powiększył go o około 40m kw.

K. G. zmarła 10 maja 2000r. Spadek po niej na podstawie testamentu notarialnego nabył w całości syn W. G..

W skład spadku po P. G., który w całości nabył pozwany, wchodził udział w wysokości 1/3 w nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym położonej w S. przy ul. (...). Wartość tej nieruchomości według opinii biegłej E. W. wynosi 538.223zł, a według biegłego M. M. 535.000zł.

Powód dochodził w niniejszej sprawie zasądzenia na jego rzecz kwoty 90.000zł tytułem zachowku na podstawie art. 991 § 1 kc.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest częściowo zasadne.

Sąd przyjął zgodnie z opinią biegłego M. M., iż wartość nieruchomości według stanu na dzień śmierci ojca stron wynosiła 535.000zł. Wartość nieruchomości została pomniejszona o wartość nakładów jakie pozwany poniósł na nieruchomość, a które biegły określił na kwotę 171.000zł. Wartość majątku spadkowego po P. G. tj. udział 1/3 we współwłasności nieruchomości wyniósł 121.333,33zł (535.000zł minus 171.000zł + 364.000zł : 3).

Sąd nie pomniejszył wartości majątku spadkowego o wartość nakładów remontowych i modernizacyjnych, które biegły określił na kwotę 40.000zł. W okresie kiedy pozwany mieszkał wspólnie z rodzicami razem współfinansowali wykupienie działki, ocieplenie domu, założenie gazu, wymianę kanalizacji. W związku z tym obecnie jest niemożliwe ściśle określenie kto i w jakim zakresie finansował prace modernizacyjne. Sąd Okręgowy przyjął, że ponieśli je rodzice stron w całości.

Zgodnie z art. 994 § 1 kc przy obliczaniu prawa do zachowku nie dolicza się darowizn dokonanych na rzecz osób niebędących spadkobiercami ani uprawnionymi do zachowku przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od dnia otwarcia spadku. Natomiast dolicza się darowizny dokonane na rzecz spadkobierców lub osób uprawnionych do zachowku niezależnie od tego, kiedy zostały dokonane. W 1995r spadkodawca wraz ze swoją żoną darował na rzecz W. G. j jego żony B. G. (2) udział we współwłasności nieruchomości w wysokości 1/3. Przyjmując, że udziały małżonków w majątku wspólnym były równe, to spadkodawca darował synowi i synowej udział w wysokości 1/6. Ponieważ darowizna została dokonana dawniej niż 10 lat od dnia otwarcia spadku Sąd Okręgowy nie doliczył do wartości spadku udziału przypadającego na B. G. (2). Doliczył natomiast darowiznę na rzecz W. G. według stanu na dzień jej dokonania, którą biegły M. M. określił na 27.000zł.

Sąd Okręgowy po zwaloryzowaniu kwot otrzymanych przez powoda w latach 1980 – 1981 ustalił wartość tych darowizn na 9.311,886zł oraz darowizny z 1999r. na kwotę 16.067,568zł, łącznie 25.379,45zł. Darowizny te doliczył do wartości spadku, a ponadto darowiznę na rzecz żony powoda z 1999r. w kwocie 16.067,56zł. Wyliczona w ten sposób wartość spadku wyniosła 189.780,28zł (121.333,33zł plus 25.379,45zł plus 16.067,50zł).

Udział 1/4 w tej kwocie, jako zachówek należny powodowi wyniósłby 47.445,07zł. Po odliczeniu otrzymanych przez powoda darowizn w kwocie 25.379,45zł Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne do kwoty 22.066zł.

Od tego wyroku pozwany złożył apelację zarzucając:

naruszenie art. 328 § 2 kpc, art. 227 kpc, 233 kpc, art. 995 kc i art. 998 kc poprzez sprzeczność ustaleń wynikających z materiału dowodowego, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, błędy w sposobie wyliczenia oraz przyjętych wartości w konfrontacji z datami i przepisami prawa, błędną interpretację przepisów w zakresie prawa rodzinnego, wyciągnięcie wniosków nie mających pokrycia w materiale dowodowym, brak prawidłowego określenia kosztów zastępstwa procesowego za poprzednie postępowanie apelacyjne.

Wskazując na powyższe pozwany wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Zgodnie ze stanowiskiem pozwanego w sprawie nie ma dowodu na to, iż darowizny rodziców stron, jakie miały miejsce w latach 1980 - 1981 i 1999r. zostały dokonane na rzecz powoda i jego żony.

Z oświadczenia podpisanego przez powoda w dniu 9 czerwca 1999r. wynika jednoznacznie, iż tylko powód w latach 1980 - -81 „z racji udziału spadku z domu rodziców, wybudowanego 1962r. o powierzchni użytkowej 85m kw w S. ul. (...)” – jako rekompensatę otrzymał od rodziców darowizny w łącznej kwocie 79.000zł oraz w 1999r. w łącznej kwocie 30.095zł.

Ciężar dowodu, że darowizny zostały dokonane na rzecz obojga małżonków spoczywał na powodzie ale powód dowodu takiego nie przeprowadził.

Stosownie zatem do art. 32 pkt 2 kro należy uznać, iż darowizny te weszły do majątku osobistego powoda i powinny zostać doliczone do wartości spadku w całości tj. po waloryzacji w kwocie 50.758,90zł (993 kc). Udział spadkodawcy P. G. w dokonaniu darowizny w kwocie 79.000zł wyniósł 1/2 czyli 39.500zł, po waloryzacji 18.623,72zł i w darowiznie w kwocie 30.095zł również 1/2 czyli 15.047zł, po waloryzacji 32.135,13 łącznie 50.758,90zł.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do pominięcia przy ustalaniu wartości spadku nakładów remontowych i modernizacyjnych pozwanego na nieruchomości.

Z oświadczenia matki stron K. G. z 27 października 1999r. wynika, iż pozwany z własnych środków dokonał wymiany wszystkich okien, przeprowadził remont kuchni i łazienki. Natomiast wspólnie z rodzicami ocieplił dom, założył gaz i wodę, wymienił kanalizację. Zgodnie z opinią biegłego koszt remontu wyniósł 40.000zł. Nie można wprawdzie wyodrębnić jaki jest koszt remontu dokonanego ze środków własnych pozwanego, a jaki wykonanego wspólnie z rodzicami, ale nawet przyjmując, iż pozwany partycypował w kosztach remontu tylko w połowie to i tak należałoby przyjąć, iż poczynione przez niego nakłady mają wartość co najmniej 20.000zł.

Przy przyjęciu powyższych zasad wyliczenie należnego powodowi zachowku przedstawia się w sposób następujący:

Wartość nieruchomości 535.000zł minus 171.000zł (nakłady pozwanego na rozbudowę domu) minus 20.000zł (1/2 nakładów na remont) = 344.000zł : 3 = 114.666,66zł (wartość majątku spadkowego) +50.758,90zł (darowizny na rzecz powoda) + 27.000zł (darowizna na rzecz pozwanego) = 192.425,56zł : 4 = 48.106,39zł (zachówek).

Otrzymane przez powoda darowizny (50.758,90zł) przewyższają kwotę zachowku, a zatem powództwo należało oddalić.

Na podstawie art. 98 § 1 kpc Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu na które składają się koszty adwokackie 3.600zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, zaliczka na biegłego 2.000zł, opłata od apelacji 1.853zł, koszty adwokackie w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym, koszty adwokackie przy ponownym rozpoznawaniu sprawy przez Sąd Okręgowy łącznie 12.870zł oraz opłata od apelacji 1.104zł i koszty adwokackie przy ponownym rozpoznawaniu sprawy przez Sąd Apelacyjny 1.800zł, łącznie 2.904zł.

Z tych względów i na podstawie art. 386 § 1 kpc i art. 108 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.